

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ НА ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ СУБ'ЄКТАМИ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

Одним із елементів системи бізнес-середовища як на макро-, так і на мезо- і метарівнях є міжнародні рейтинги, які доволі часто враховуються політиками, ТОП-менеджерами, інвесторами та іншими суб'єктами під час прийняття різноманітних управлінських рішень. Як свідчить практика, рейтинги можуть відображати різні аспекти економічного, політичного, соціально-культурного та іншого функціонування у країні та на глобальному рівні. Сьогодні відомі рейтинги свободи слова, рівня глобалізації, конкурентоспроможності, протестності, верховенства права, поширення корупції, демократії, країн-порушників авторських прав, рівня дитячого алкоголізму, темпів вимирання населення, кількості емігрантів, рівня поширення ВІЛ серед дорослого населення, кількості емігрантів тощо. Попри те, найбільшого поширення все ж набули т. зв. економічні рейтинги, тобто рейтинги що мають за мету відобразити важливі для бізнес-середовища економічні параметри. З-поміж таких рейтингів найбільш відомими є Індекс економічної свободи Фонду Heritage (США) і The Wall Street Journal (США), рейтинг конкурентоспроможності Бізнес-школи IMD (Швейцарія), Індекс людського розвитку ООН, рейтинг умов ведення бізнесу Світового банку, рейтинг конкурентоспроможності країни у сфері туризму та подорожей Всесвітнього економічного форуму (Давос), а також рейтинги найвідоміших рейтингових агентств «Moody's», «Standart&Poor's» та «Fitch».

Безперечно, що кожен із економічних рейтингів по-різному впливає на прийняття рішень суб'єктами бізнес-середовища. Теорією і практикою доведено, що чимало рейтингів є виключно тимчасовими проектами, які формуються або під окремі гранти, або під потреби цільової аудиторії. Разом з тим «економічно визнані» рейтинги доволі часто впливають на ухвалення інвесторами інвестиційних рішень. Сьогодні кредитні рейтинги можуть присвоюватись як емітентам боргових цінних паперів (уряду, органам місцевого самоврядування, банківській установі, страховій компанії, інвестиційним фондам тощо), так і безпосередньо різним борговим зобов'язанням. За цих умов вони – один із критеріїв ухвалення рішень щодо інвестування, наприклад, у ту чи іншу країну або у ті чи інші боргові зобов'язання.

Загалом слід зауважити, що рейтинги можуть впливати на курс акцій, інвестиційну привабливість країни чи компанії, рівень довіри до банківської системи, можливість отримання очікуваної норми доходу тощо. Вони дають змогу інвестору розширити інформаційне забезпечення ухвалення інвестиційних рішень, а також мінімізувати інвестиційні ризики. Чимало рейтингових систем ідентифікують інвестора або із інвестиційною, або із спекулятивною категоріями. Окремі рейтинги дають змогу інвестору діагностувати рівень ймовірного повернення коштів після дефолту (якщо такий трапиться). Окрім того, низькі кредитні рейтинги можуть взагалі призвести до того, що підприємство визнають непривабливим об'єктом інвестування або вартість кредитних ресурсів для нього буде значно дорожчою, аніж на ринку.

Сьогодні у розпорядженні інвестора може бути чимало різноманітних рейтингів, які можна систематизувати за різними ознаками типології, зокрема: загальні чи спеціальні; міжнародні чи національні; провідних рейтингових агентств чи інших суб'єктів (дослідницьких організацій, бізнес-шкіл, форумів тощо); рейтинги, що базуються здебільшого на об'єктивній інформації, та рейтинги, що базуються здебільшого на суб'єктивній інформації. Окрім того, рейтинги можуть бути короткостроковими і довгостроковими та ще більш детально відображати прогноз зміни рейтингу, наприклад, завдяки використанню додатків-уточнень «позитивний», «негативний», «стабільний», «розвиваючий» чи «не суттєво», як в рейтингу Standart&Poor's.

Спектр використання результатів рейтингування інвесторами є доволі різноманітним. Зокрема, рейтинги можуть використовуватись для обмеження на розміри інвестування, для включення у т. зв. ломбардні списки, для формування корпоративної звітності, для планування інвестиційного портфелю тощо.